

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Judicium Ecclesiasticum Seu Decretalium Gregorij IX.
Pont. Max. Liber II.**

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. IV. De Judice, à quo, & ad quem appellatur, vel non appellatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74990)

nem Jurisdictionis à quo quoad causam Appellationis non suspendatur, per eum acta sunt valida.

32 Sic explicata responsione, facile respondetur ad Argumenta contraria. Ad 1. in textu c. ut debitus cit. non est sermo de Judice dato cum clausula, ut Appellatione remota procedat: conf. textus iste responsioni non obest. Ad 2. Fagnan. in c. pastoralis cit. n. 37. textum c. edoceri putat intelligendum de appellatione ex causa per Jus expressa: vel si amplius intelligendum velis, dic cum Abb. in c. pastoralis n. 9. illo textu eâ clausulâ impediri effectum suspensivum, concedi devolutivum, quod ipsum n. præc. concessum est. Ad 3. eâ clausulâ non tollitur condemnato omnis defensio; potest enim ea non obstante, adire Superiorem per viam simplicis querelæ, supplicationis &c. imò & appellare, sed tantum appellationi tali negatur vis suspensiva.

33 Quæritur 4. an, & qualiter appellare liceat à Sententia Judicis Jurejurando causam decidentis? s. distinguendo inter Juramentum suppletorium, & decisorium. Si decisa sit ex Juramento suppletorio, haud dubiè datur locus Appellationi ex parte partis gravatæ arg. l. generaliter 12. §. fin. autem 2. v. ipse autem c. de reb. credit. & l. admonendi 31. ff. de Jurejur. Si verò decisa sit ex Juramento decisorio litis, discrimen faciendum est inter eum, qui detulit, & eum, cui delatum est. Prior appellare non potest, ut expressè statuitur §. sive autem 3. & tradit ibidem Gloss. V. detulit. Ratio ponitur l. cit. quia, ut ibidem ait Imperator, nimis crudele est, parti, quæ hoc detulit, propter hoc ipsum, quòd Judex ejus petitionem secutus est, superesse provocationem. Posterior appellare potest, & si probaverit causam justam, ob quam recuset præstare, ad quod ex tali sententia condemnatus est, sententia à Judice Appellationis emendabitur §. fin. cit. Pirh. hic n. 64.

34 Dubium est, an si is, cui Juramentum defertur, Adversario suo illud referat, isque juret, & ejus Juramentum secutus Judex ipsum, qui retulit, condemnet, hic appellare possit? Affirmat Imol. in c. fin. de Jurejur. n. 4. rationem dat; quia is, qui Juramentum detulit, spontè elegit hanc viâ, ut Jurejuran-

do causa definiretur, adeoque appellare non potest: is verò, cui defertur hoc Juramentum, non spontè illud refert deferenti, sed necessitate quadam compulsus, ne videlicet ipse jurare cogatur, vel solvere.

Sed contrarium non improbabiler tenent Fachin. l. 1. contr. c. 23. Pirh. hic n. 64. Könign. 28. quia etiam referens spontè eligit hanc viam, ut Juramento Adversarij causa decidatur, cum liberum ipsi fuerit jurare, & sic testimonio, ac juramento suo causam decidere. Accedit, quòd Juramentum hoc Judiciale speciem transactionis habeat, contra quam appellare, vel supplicare non licet l. causas 16. c. de transact.

Quæritur 5. an etiam in minoribus 35 causis admitti debeat Appellatio? Ratio dubitandi est, quia de minimis regulariter non curatur, nec eorum habenda est ratio l. siquis 9. §. fin. & l. seq. ff. de dol. mal. Verum hæc Regula solum procedit in remedijs extraordinarijs, non autem in ordinarijs; nam ordinaria Juris remedia etiam in rebus modicis conceduntur l. siquis 1. §. illud 10. ff. de conjung. cum emancip. liber. & l. quamvis 13. ff. ut in possess. legator. Sc.

Dicendum igitur, spectato Jure communi, etiam in causis minimis deferendum esse Appellationi. Ita statuitur c. de appellationibus 11. h. tit. & l. §. in majoribus 20. c. eod. Ratio est, quia Appellatio conceditur propter injustitiam, aut imperitiam Judicis, ex qua aliquis gravatur l. appellandi 1. ff. h. t. atqui injustitia, & gravamen potest accedere etiam in modica causa, sicut in magna; modicum enim non differt à magno, quando illud non est fundatum super quantitate rei, sed super iniquitate, & injustitia gravaminis; & hinc etiam ob modicam rem ablatam datur actio furti, quòd in hoc non res furto ablata, sed furantis mens attendatur.

Dixi, spectato Jure communi; nam novissimo Jure per Recessus Imperij de Anno 1645. §. vierdtens 112. causæ minores tum demum Appellationem recipiunt, quando summa non est infra 400. Imperiales. Gaill. l. 1. obs. 123. Fleck. in Biblioth. tit. 67. n. 33.

§. seqq. P. Engl. hic n. 23. P.

Schmier. Process. c. 17.

n. 72.

S. IV.

De Judice, à quo, & ad quem appellatur, vel non appellatur.

S U M M A R I U M.

36. Appellatur regulariter à Judice severente sententiam.
37. Excipitur Papa, vel alius superiorem non recognoscens.
38. Concilium Generale, Collegium Cardinalium, & Curia supremæ Imperatoris, Regum &c.

39. S. R. J. Electores, Archiduces Austriae &c.
40. Episcopus, cujus Jurisdictionis est prorogata.
41. Arbitrarius Compromissarius.
42. Coram eodem etiam Judice, qui Sententiam tulit, est interponenda Appellatio.
43. Quid si copia illius haberi nequeat?

000 3

44. Vel

44. Vel à pluribus pronuntiatum sit?
 45. Aut gravamen passus appellare prohibetur metui?
 46. Regulariter appellandum est ad Superiorem, & quidem gradatim.
 47. 48. 49. Ordo servandus in foro Ecclesiastico.
 60. Casus, quibus ordo non est servandus in foro civili.
 81. In foro Canonico.

Quæritur 1. à quo Judice appellari possit? *re.* regulariter appellari potest ab omni Judice, qui sententiam tulit: nec tantum à Delegato, sed etiam ab Ordinario *can. omnis §. & can. ad Romanam 8. caus. 2. q. 6. l. precipimus 32. §. hec si 3. c. b. t.* Ratio est, quia Appellatio est species quædam defensionis, quæ datur oppressis contra injuriam Judicis *l. appellandi 1. princ. ff. h. tit. igitur permissa esse debet ab omni Judice, qui gravamen injustum inferre potest: Neque facit injuriam Judici, qui ab ejus sententia appellat l. §. in majoribus 20. c. hic.* Dixi autem, regulariter; nam plures sunt Judices, à quibus vel simpliciter, vel in certis causis non permittitur Appellatio. Talis est

37 1. Papa, Imperator, vel alius Princeps, aut Magistratus in temporalibus superiorem non recognoscens *can. ipsi sunt 16. & can. cuncta 17. caus. 9. q. 3. l. tractandum 1. §. & quidem 1. ff. à quib. appell. non licet.* Ratio est, quia de substantia appellationis est, ut fiat ab inferiore ad superiorem, cum par in parem, & inferior in superiorem potestatem non habeat, vel Jurisdictionem, ut illius factum, vel errorem corrigere possit. qui autem nullum recognoscit superiorem, majorem non habet. ergo &c. *Excipitur*, nisi sententia Principis Sæcularis contineret manifestam iniquitatem; tunc enim appellari posset ad Papam *arg. Gloss. in c. ex transmissa 6. de for. compet. quia Papa ratione peccati omnium talium Principum est Judex competens.* Ab ipso verò Papa ad neminem datur Appellatio, ne quidem ad Concilium Generale futurum; sed ita appellantes, & ij, quorum auxilio, & favore ad hoc provocatur, ipso facto incurrunt Excommunicationem laram à Pio II. *Constit. incipit Execrabilis, edita Calend. Febr. 1459. confirmatam à Julio II. Constit. incipit Sussepti, edita Calend. Jul. 1509. & reservatam Sedi Apostolicæ in Bulla Cæne Cas. 2. Proæditque hoc, sive sententia à Pont. lata sit justa, sive injusta; quia Bulla indistinctè loquitur, & fundatur non in eo, an causa, in qua appellatur, sit justa, vel injusta, sed in eo solum, quòd sic appellans videatur profiteri Concilium esse superiùs Papâ, & sic Sedi Apostolicæ injuriam faciat.*

38 2. Appellari non potest in Rep. Ecclesiastica à sententia Concilij Generalis legiti-

52. Aliæ cause omittendi hunc ordinem.
 53. Ad quem appellandum sit à sententia Judicis Delegati?
 54. An si Episcopus alicui causam deleget, ad hoc appellari possit ad Vicarium Generalem illius?
 55. Quid Juris, si partes litigantes appellent ad diversos Judices?
 56. An validum sit Statutum, vi cuius à Superiore Judice provocari potest ad inferiorem?

mè congregati, & Capiti suo uniti; quia illud repræsentat universam Ecclesiam, à qua appellare non licet *l. nemo 4. C. de Summ. Trinit. Item à sententia totius Collegij Cardinalium, & ultima Rotæ Romanæ. In Statu Politico autem appellatio non permittitur à Supremis Tribunalibus Imperatoris, & Regum Parliamentis; quia in his emineret censetur autoritas ipsorum Principum supremorum, quorum nomine instituntur hæc Tribuna- lia, & proferuntur sententiæ. Tholosan. libr. 5. Partit. Jur. Canon. Tit. 15. c. 73. Marant. p. 6. tit. de Appell. n. 251. Haun. tom. 5. tr. 5. n. 338. Vall. hic §. 3. n. 3. Pirh. n. 81. Wiest. n. 59.*

3. Ex privilegio in Imperio Romano appellari non potest à sententijs quorundam Principum: quales sunt Electores S. R. I. Archiduces Austriæ, Duces Burgundiæ, Saxoniz, Würtembergiæ &c. Verùm hoc privilegium non respectu omnium æquale est, sed in aliquibus magis amplum, in alijs magis restrictum: de quo latè Blumius *Process. Cam. Tit. 47. per totum.*

4. Ab Episcopo, cujus Jurisdictio fuit prorogata *l. Episcopale 8. C. de Episcop. audient. ubi statuitur, si aliqui, videlicet Laici, non subditi Jurisdictioni Episcopi, in causis Civilibus Episcopo se committant, Appellationi locum non esse: quod speciale est in Episcopo propter Dignitatem ejus Episcopalem; nam secus obinet in alio Judice prorogato, vel dato ex consensu communi partium; ab his enim appellari potest, ut constat ex c. causam 14. de sent. & re judic. & l. ex consensu 23. princ. ff. h. tit. Abb. in c. causam cit. n. 2. Vallens. hic §. 3. n. 4. Pirh. n. 80.* Ratio est, quia etfi eo casu partes videantur approbasse personam Judicis non tamen sententiam ferendam, quam ignorabant.

5. Ab Arbitro: ubi tamen distinguendum est inter Arbitrum Juris, & Compromissarium; nam ab Arbitro Juris, seu illo, qui ex Juris prescripto ab ipsis partibus litigantibus electus est, appellari potest *c. ab arbitris 11. de Offic. Deleg. in 6.* non verò potest ab Arbitro Compromissario, ut dictum *Libr. 1. Tit. 43. de Arbitr. n. 32. & seqq.*

Quæritur 2. Coram quo Judice sit appellandum? *re.* regulariter Appellatio interponi debet coram Judice, qui tulit sententiam; alioquin invalida est, & nec effectum suspensivum, nec devolutivum habet. *Gloss.*

Gloss. in c. appellatio 9. V. Judici h. tit. in 6. Gurtier pract. qq. l. 1. q. 102. n. 1. Barb. in c. fin. h. t. n. 17. Vallens. hic §. 5. n. 1. Pirh. n. 83.

Ratio est, quia illi innotescere debet, ne ulterius procedat, & si processerit, revocentur per eum acta, tanquam attentata.

43 Dub. 1. coram quo Judice Appellandum, si Appellatio coram Judice à quo fieri nequeat, eò, quòd ejusdem copia haberi non possit?

Re. tunc appellandum coram Judice ad quem, si hujus copia haberi possit; si verò nec hujus copia haberi potest, appellari potest coram viris honestis, vel etiam uno honesto, adhibitis ei testibus, vel coram Notario, qui testibus adhibitis, conficiet super eo instrumentum, quòd nim. coram ipso appellatum fuerit in presentia talium testium. Sumitur ex can. biduum 29. §. si quis caus. 2. q. 6. & l. siquidem 1. §. si quis 10. ff. quand. appelland.

Ubi tamen duo sunt advertenda: unum est, ut si Appellatio fiat in absentia Judicis à quo, hæc postea eidem intimetur, nisi vel aliunde jam notitia illius ad ipsum pervenerit, vel idem metus, qui excusabat ab interpositione appellationis coram ejusmodi Judice, etiam excuset ab intimatione coram eodem faciendâ. Vallens. hic §. 5. n. 2. Alterum, ut casu, quo pars appellaverit in absentia utriusque Judicis, coram Notario, vel alio viro honesto, coram ipsodem protestetur, quòd coram Judice à quo, vel ad quem appellasset, si alterutrius copia, seu presentia commode haberi potuisset. Abb. in c. fin. h. t. n. 3. Franc. ibid. n. 3. Vall. l. cit.

44 Dub. 2. coram quo appellandum, si à duobus, vel pluribus Judicibus pronuntiata sententia fuit?

Re. tunc coram omnibus simul congregatis Appellatio fieri debet: si verò omnium copia simul haberi facile nequit, appellari potest coram singulis separatim, vel coram majore parte eorum: & tunc valebit Appellatio, acsi coram omnibus Judicibus presentibus fuisset appellatum Clem. si à Judicibus 1. h. t.

Ratio est, quia alias sæpe non posset fieri Appellatio intra 10. dies à Jure concessos, cum sæpe omnes Judices simul haberi presentes nequeant.

Sufficit autem major eorum pars; quia quod fit à majore parte, censetur factum ab omnibus c. cum in cunctis 1. de his, que à majore Sc. & l. quod major 19. ff. ad municipal. Quodsi majoris partis Judicum presentia haberi nequeat, sufficiet appellare coram eo, vel ijs, cujus, vel quorum copia haberi potest. Si nullus ex ijs presentis reperi possit, appellandum erit coram Judice ad quem; si verò neque istius possit haberi copia, appellabitur coram honestis personis, ut dictum est ad Dub. præc. Coram quocunque autem Appellatio facta sit, intimari Judici, vel Judicibus à quo debet, si facile id fieri possit, ne ulterius procedant, ut dictum est n. præc.

Dub. 3. quid faciendum, si quis ju-

sto, seu probabili metu, eoque gravi, seu cadente in constantem virum impediatur, quo minus à sententia contra illum lata appellet?

Re. is coram Judice à quo protestari potest, quòd ob talem causam, seu gravamen appellare vellet, nisi prohiberetur: vel si coram illo Judice protestari non potest, quia vel non audet, vel ejus copiam habere non potest, tunc protestationem istam facere potest coram honestis viris, causâ appellationis expressâ: habebitque hæc protestatio, modò intra tempus, quo licitè provocatur coram Judice à quo, facta illa sit, eundem effectum, quem Appellatio c. fin. h. tit. & Gloss. ibid. in casu. Dixi 1. iusto, seu probabili metu, eoque gravi; nam si levis tantum sit metus, nec cadens in virum constantem, non sufficit: sufficit tamen, si gravis sit, et si metum passus fortè suâ culpâ causam eidem dederit. Abb. in c. fin. cit. n. 1. Dixi 2. protestari debet, ne videatur omisisse Appellationem per negligentiam. Abb. l. cit. n. 2. Similis protestatio fieri debet, quando gravamen passus alio impedimento prohibetur, quo minus appellet. Pirh. hic n. 87. Coroll. 2. Dixi 3. intra tempus, quo licitè provocatur, videlicet decendum; nam æquivalet Appellationi, & ideo quoad hoc naturam illius induit.

Quæritur 3. ad quem Judicem sit ap-

pellandum? Re. appellandum est à Judice inferiore ad superiorem, & regulariter quidem gradatim ad proximum, & immediatum, non, isto præterito, ad mediatum c. dilecti 66. h. tit. c. Romana 3. eod. in 6. l. Imperatores 21. princ. ff. & l. addictos 29. C. tit. cit.

Dixi 1. ab inferiore ad superiorem; quia Superioris est corrigere factum, vel errorem inferioris, non contra c. cum inferior 16. de majorit. & obed. adeo, ut ne quidem consuetudine induci possit, ut ad minorem, vel parem fiat Appellatio; quia consuetudo inducens, ut minor in majorem, vel par in parem Jurisdictionem habeat, non valet. Vallens. hic §. 6. n. 1.

Dixi 2. Gradatim, ne sc. Jurisdictiones confundantur, & ne Judex immediatus per contemptum præteritus videatur, atque ut partium laboribus, atque expensis parcat. Vivian. in c. 66. cit. Vallens. n. 1. cit. Pirh. n. 88. Quodsi tamen præterito proximo Judice, Appellatio fiat ad Judicem mediatum, ea per hoc probabilius non fit irrita, sed valet, si pars adversa, contra quam appellatum est, nihil opponat, ut colligitur ex c. dilecti cit. ibi Excipiendo, & tradit ibid. Gloss. V. post hujusmodi, Abb. n. 7. Vivian. in Ration. Vall. §. 6. cit. n. 5. Pirh. n. 89. Wiest. n. 63. Ratio est, quia tunc utraque pars litigantium in appellationem consentire, & Jurisdictionem prorogare censetur in Judicem superiorem, & mediatum; neque enim, ut appelletur gradatim ad proximum, de substantia Appellationis est.

Dixi 3.

Dixi 3. Regulariter; nam plures sunt casus, in quibus ob specialem rationem ad Superiorem Judicem mediatum, omisso medio, seu proximo appellari potest; de quibus num. 50. §. seqq. Interim

47 Dub. 1. qualis ordo in appellando servari debeat in foro Ecclesiastico? in hoc foro 1. ab Archidiaconis, Archipresbyteris, & similibus Judicibus Episcopo subiectis appellari debet ad Episcopum, & Sede vacante ad Capitulum, vel utriusque Vicarium Generalem c. Romana 3. §. ab Archidiaconis 1. h. t. in 6. Ratio est, quia Episcopus, & huius Sede vacante Capitulum est proximus Superior, & Ordinarius Judex suorum subditorum; cumque Vicarius Generalis sit eadem moraliter persona cum Episcopo, vel Capitulo, cujus est Vicarius, sequitur etiam ad hunc appellari posse à sententia Judicum inferiorum. Unde cum c. referente 7. de Præbend. omisso Episcopo statim provocatum est ad Archiepiscopum, est casus specialis, vel quia sic habebat consuetudo illius Ecclesie, ut vult Gloss. ibid. v. appellavit; vel quia ita pars adversa permittit, ut ibi advertit Abb. n. 4. vel potius, quia Archidiaconus ille intra fines Archidiaconatus sui exercuit Jurisdictionem quasi Episcopalem Episcopo non subordinatam, ut c. dilecti 66. h. tit. explicat. Gonzal. n. 10.

48 2. Ab Episcopo, & Sede vacante à Capitulo, atque amborum Vicario Generali appellatur ad Archiepiscopum c. Pastoralis 11. princ. de Offic. Ordin. c. dilecti cit. & c. Romana 3. §. debet 8. eod. in 6. Ratio est, quia Archiepiscopi sunt immediati superiores Episcoporum, adeo, ut istorum Principes vocentur can. clericos 1. v. omnes autem dist. 21. Neque obstat, quod recusato Vicario Episcopi, recusationis causa coram Episcopo, non Archiepiscopo proponenda, & probanda sit c. si contra 4. in fin. de Offic. deleg. ut adeo videatur etiam coram hoc proponenda causa Appellationis, cum Appellatio, & Recusatio æquiparentur c. super eo 12. h. t. nam etsi in multis convenient, in hoc tamen differunt, quod Appellatio necessario fiat ad Tribunal superius, quale respectu Vicarij Generalis non est Tribunal Episcopi, cum utriusque sit idem Tribunal.

49 3. Ab Archiepiscopis appellatur ad proprium Patriarcham, vel Primatem, cui illi parent; ab hoc ad Sedis Apostolicæ Legatum, qui immediatè ipsi præest; ab isto demum ad ipsam Sedem Apostolicam, seu Romanum Pontificem, qui solus ejusdem Superior est. Gonz. in c. si duobus 7. h. tit. n. 5. 6. §. 9. ubi utiliter monet, Appellatione facta ad Papam, causam ipsam examinari ab Auditore Camera Apostolicæ; nam hic Judex Ordinarius est omnium Appellationum, quæ interponuntur à sententijs per quoscunque latis extra Curiam, ex concessionibus Gregorij XV. Innocentij VIII. Pij IV.

& Pauli V. Excipitur, si causa hujusmodi Spiritualis sit, e. g. Beneficialis, matrimonialis &c. nam harum cognitio spectat ad Signaturam Justitiæ, & Auditores Sacræ Roræ.

Dub. 2. quibus casibus appellari potest, non observato ordine; R. cum distinctione inter Jus Civile, & Canonicum, Jure civili, prætermittis Judicibus intermedijs, immediatè provocare ad Imperatorem non licet l. Imperatores 21. ff. b. t. l. addictos 29. C. eod. Perez C. dist. tit. König n. 40. §. seqq. ubi cum alijs excipit 1. si agatur causa Pupilli, vel alterius miserabilis personæ; nam hi à quovis inferiore Judice immediatè possunt appellare ad Summum Principem l. un. C. quand. Imperat. int. pupill. 2. Si appellans sit Studiosus; nam hos Imperator Auth. habita C. ne filius pro patre singulari beneficentiâ ab omni injuria defendere constituit, ita, ut & ipsi, ommissis quibuscunque Judicibus intermedijs, ad ipsam Imperatoriam Majestatem immediatè provocandi licentiam habeant, teste Harprecht in Process. tit. de Appellat. concl. 74. cum pluribus ibi cit. 3. si Judex intermedius, seu proximus palam, & evidenter denegat justitiam. Pirh. hic n. 90. 4. si apertè sit inhabilis ratione suspitionis, Excommunicationis, vel alterius defectus, Pirh. l. cit. 5. si absens, vel alio impedimento diuturno e. g. captivitate detentus sit. Pirh. l. cit. 6. Si Superior conveniat subditum inferioris coram isto sequendo forum rei; tunc enim non appellatur ad Superiorem, qui pars litigans est, ne hic sit Judex in causa propria. 7. denique si consuetudo legitime præscripta permittat, ut ad superiorem, omisso medio appelletur.

Jure Pontificio facultas non observandi ordinem à n. 47. præscriptum est non parum ampliior. Nam 1. à quolibet inferiore Judice in causis fori Ecclesiastici, vel etiam Sæcularis quoad eos, qui subsunt temporali dominio Ecclesie, immediatè, ommissis intermedijs Judicibus, appellari potest ad Summum Pont. can. siquis vestrum 3. §. quatuor seqq. item can. quoties 16. Sc. caus. 2. q. 6. c. si duobus 7. c. de Priore 31. c. ad audientiam 34. Sc. h. tit. Excipitur casus, quo appellatur à Subdelegato Delegati Papæ qui subdelegavit non in totum, sed aliquid sibi reservando; tunc enim cum Delegatus Papæ representet personam ejusdem, non debet appellari ad ipsum Papam; sed ad delegantem c. super 27. S. porro de Offic. Deleg. & c. si delegatus 7. eod. in 6. 2. prætermittis Judicibus intermedijs appellari immediatè potest ad Legatum Pontificium, existentem in Provincia sibi decreta, ut ex c. cum non 1. de l. Offic. Legat. colligit Abb. in c. 66. h. tit. n. 12. Marant. de Ord. Judic. p. 6. tit. de Appell. n. 371. Vall. hic §. 6. n. 3. Pirh. n. 90. Wiest. n. 75. Ratio est, quia gerit vices Papæ, & concurret cum quolibet Ordinario in Provincia sibi decreta. 3. ex speciali Sedis Apo-

stolica privilegio, immediatis Judicibus omiffis, appellari immediatè potest ad quatuor Patriarchas Majores in Provincijs illorum Jurisdictioni subjectis *c. antiqua 23. de privil.* cujus textum ambiguum quidem reddere cum alijs vult Ant. de Butrio *ibid. n. 11.* quòd eo textu Pontifex quidem concefferit ad Patriarchales illas Sedes in Provincijs suis provocari posse, non autem addiderit, id fieri posse, omiffis Judicibus intermedijs. Sed non erat necesse hoc addere; quia subintelligendum constat ex eo, quòd Pontifex hac sua Constitutione voluerit Sedes illas quoad Appellationem speciali prærogativa ornare, quam tamen accepissent nullam, si ad eos appellandum esset gradatim. 4. ratione Exemptionis; nam si Episcopus, vel alius Prælatus exemptus, & Sedi Apostolicæ immediatè subjectus sit, ab eo, non ad Metropolitanum, sed ad Papam appellandum est. Tholosan. *de Appellat. l. 4. c. 3. n. 17. 5.* denique ex alia speciali causa.

52 Tales præter eas, quæ *n. 50.* recensitæ sunt, plures enumerantur. 1. si Episcopus, vel alius Prælatus Ecclesiasticus Jurisdictionem temporalem ab Imperatore, vel alio Principe seculari accepit in feudum; tunc enim in Causis Civilibus ab ipso non ad Archiepiscopum, sed ad Imperatorem, vel alium dominum Feudi, etiam Laicum, appellari debet *c. ex transmissa 6. §. c. seq. de for. compet. c. Romana 3. §. debet 8. & ibi Gloss. V. Jure alio h. t. in 6.* Idemque dicendum, si is, qui concessit Jurisdictionem Episcopo, sibi jus appellationum reservavit *Gloss. V. cit. in addit.* 2. si in eadem causa concurrat Ordinarius, & Delegatus Papæ; nam eo casu non ad Superiorem Ordinarij, sed ad Papam est recurrendum, quia Delegata Jurisdictio dignior est, ideoque trahit ad se Jurisdictionem Ordinariam, velut minus dignam. Ancharan. *in c. si duo 3. de Offic. deleg. in 6. not. 3. Abb. in c. 27. tit. eod. num. 5. Pirh. ibid. n. 117.* Idem fit, quando Judex Ecclesiasticus, & Secularis simul cognoscunt; quia tum Appellatio deferri debet ad Superiorem Ecclesiasticum veluti digniorem, ut docet Bartol. *in l. 1. §. si quis n. 13. ff. h. tit.* 3. Si concurrat Jurisdictio mediata, & immediata, ut si appellatur à subdito Archidiaconi subjecti Episcopo: tunc enim appellari potest vel ad Archidiaconum, vel ad Episcopum pro arbitrio appellantis; nam Archidiaconus non facit gradum cum Episcopo, sed ambo simul concurrunt, *Abb. in c. 66. h. t. n. 14. Alex. ibid. n. 25. in cas. 9.* 4. Si Episcopus litiget cum suo subdito; tunc enim eligendi sunt Arbitri, à quorum sententia non appellatur gradatim, sed ad Papam. *Abb. n. 14. cit. Marant. tit. de appell. n. 376.*

53 Dub. 3. ad quem appellandum sit à sententia Judicis Delegati? *v.* hic distinguendum est, an Judex, qui sententiam tulit, sit delegatus à primo delegante, an

subdelegatus ab alio delegante. *Si primum,* appellandum est ad delegantem, vel ejus in officio successorem, non ad alium illius Superiorem *arg. l. quod dicitur 1. prin. & l. fin. ff. quis, §. à quo appellet l. Imperatores 21. §. ijdem 1. ff. h. t.* Ratio est, quia tametsi Ordinarius totam causam deleget, non tamen potest à se totam suam Jurisdictionem abdicare, cum eam propriam, ac stabilem habeat. igitur ad eum à Delegato appellari potest. *Excipitur,* nisi Ordinarius delegans causam delegaret, quia suspectus est; nam tunc non ad ipsum, sed ad immediatum ipsius Superiorem appellabitur. Vallens. *§. 6. n. 6. hic*

Si secundum, multum refert, an Delegatus totam causam subdelegaverit, ita, ut nihil Jurisdictionis in ea sibi reservaverit, vel an non subdeleget, totam, sed aliquid sibi reservet. *Si prius,* à Subdelegato non ad Delegatum, sed ad primum Delegantem est appellandum *c. super 27. §. porro de Offic. Deleg.* Ratio est, quia totam causam subdelegando sine reservatione definit esse Judex, & Jurisdictionem à Delegante acceptam amittit, neque illam per Appellationem recuperat, cum partes eam interponentes ipsam conferre nequeant. *Si posterius,* à subdelegato appellabitur ad Delegatum *§. porro cit. c. si delegatus 7. §. ad eum, & c. si à Delegato 14. de Offic. delegat. in 6.* Ratio est, quia tali casu Subdelegans adhuc Judex manet illius causæ. *Excipitur,* si Subdelegans mortuus, vel excommunicatus, diu absens vel aliter impeditus foret; nam eo casu, ne lis cum partium præjudicio nimis diu protendatur, appellatio fieri deberet ad primum delegantem, ut statuitur *c. si is cui 10. eod. in 6.* Similiter ad delegantem primum interponenda est à Judice Delegato, cui causam sibi delegatam subdelegarunt Condelegati, ne si ad ipsos appellaretur, partialiter Appellatio fiat ad ipsum Judicem, à quo appellatio interponitur. Vide P. Wiest. *hic n. 72. §. duob. seqq.*

Controversia est, an si Episcopus alii cui causam deleget, ab hoc appellari possit ad Vicarium Generalem illius? Negant Joan. Andr. *in c. si contra 4. de Offic. deleg. in 6. Abb. in c. 66. h. tit. n. 3.* quòd Episcopus, dum causam alteri specialiter delegat, hoc ipso eam videatur tollere à Jurisdictione Vicarij. Verifimilius tamen est etiam hoc casu provocari ad Vicarium posse, prout docet Alex. de Nevo *in c. 66. cit. n. 9. §. 10. & sequuntur Pirh. hic n. 95. Wiest. n. 67.* Rationem dant, quia Vicarius Generalis idem cum Episcopo Tribunal habet: unde cum hic appellationem possit recipere, etiam ille poterit, nisi aliunde constet, quòd Episcopus omnino voluerit causam alteri specialiter delegatam remove à Jurisdictione Vicarij, quod in dubio non est præsumendum, modò causa talis sit, quæ

Ppp
alias

aliàs ad Vicarij officium pertinet. *Ad Argumentum* contrarium aliud est subtractam esse Jurisdictionem in prima instantia, aliud in secunda. igitur ex hoc, quòd causæ cognitio subtracta per delegationem alteri factam fit Vicario in prima instantia, non sequitur eam etiam subtractam in secunda, cum à diversis non sit bona illatio *arg. l. inter stipulantes § 3. §. sacram §. v. sed hæc dissimilia sunt ff. de V. O.*

55 Dub. 4. quid Juris, si uterque litigantium appellet ad diversos Judices super eadem causa, seu negotio, e. g. unus ad Archiepiscopum, alter ad Papam? *ry.* eo casu videndum, an inferior, e. g. Archiepiscopus ad quem unus litigantium appellavit, sciat, alterum appellasse ad alium superiorem, an verò hoc ignoret.

Si primum, Judex inferior, ad quem alter litigantium appellavit, non amplius potest procedere in ea causa, sed appellatio, quæ interposita est ad Superiorem, prevalere debet ei, quæ interposita est ad inferiorem; quia potestas & Jurisdictio Superioris absorbet Jurisdictionem inferioris *arg. l. contra § 4. §. is qui 1. ff. de Re Judic.* Neque opus est eocasu, ut appellans ad Superiorem alleget se appellasse; qui enim aliquid fecit, de eo amplius certiorari non debet. *Gloss. in c. si duobus 7. V. nisi cognoverit h. t.*

56 *Si secundum*, appellans ad Superiorem comparere coram inferiore, ad quem alter litigantium provocavit, debet, si ab hoc citetur, & appellationem suam allegare; alioquin inferior Judex poterit contra eum jure procedere *c. si duobus cit.* Ratio est, quia Judex inferior, seu immediatus appellationis per se habet jurisdictionem in hanc perfo-

nam, & causam, nisi elidatur per exceptionem Appellationis ad Superiorem. igitur quamdiu non ita eliditur, valde procedit Judex inferior, & Adversarium citat, & conf. hic, si non compareat, constituitur contumax *l. ex quacunq. 2. ff. si quis in jus vocat.*

Excipitur, si appella. um sit à sententia, quæ continet plura capitula separata, & non connexa; nam tali casu, si unus litigantium ratione unius, alter ratione alterius provocaverit, utraque Appellatio tenet, nec una elidit alteram: quia sunt Appellationes separatae, & distinctæ, factæ à diversis sententijs; nam tot esse censentur sententiæ, quot sunt capitula diversa, & non connexa. *Barbof. in c. si duobus cit. n. 2. Pirh. hic n. 97.*

Dub. 5. an validum sit Statutum, vi 57 cujus à Superiore Judice provocari potest ad inferiorem? *Negant DD.* non pauci, quòd adverteretur naturæ Appellationis, quæ majorem Jurisdictionem exigit in eo, ad quem ipsa interposita provocatur *l. appellandi 1. §. si quis §. ff. h. tit.* Alij tamen cum *Hunnio in Treuil. Vol. 2. D. § 3. q. 4. Haun. tom. 5. tr. 3. num. 274. Wiest. hic num. 5.* putant hujusmodi Statutum, si à Superiore conditum, ejusque autoritate promulgatum sit, validum esse; quia non repugnat, ut is, qui aliàs superior est, in causa Appellationis propria sua voluntate inferior sit, & que subijciat ei, in quem aliàs imperium habet *l. est receptum 14. ff. de Jurisd.* Illustre exemplum exhibet *Bulla Aurea tit. 5. §. fin.* ubi Imperator, quem omnibus Principibus superiorem esse nemo ambigit, quoad proprias causas, & lites Electoris Palatini Jurisdictioni, vel potius, ut saniores Publicistæ explicant, arbitrio se subjecit,

§. V.

De Forma, & Modo appellandi.

SUMMARIUM.

58. 59. 60. Quomodo appellandum à Sententia Definitiva?
61. 62. 63. 64. Quomodo ab Interlocutoria?
65. Quibus verbis fieri Appellatio debeat?
66. An valeat Appellatio generalis?
67. Quoties licitum sit appellare?
68. An Judex ad quem cognoscere de causa

58 **Q**uaritur 1. quomodo appellandum sit à sententia Definitiva? *ry.* 1. interest, an Appellatio statim, & in continenti fiat, an verò post intervallum; nam si fiat in continenti, h. e. Judice adhuc pro Tribunali sedente, vel eo nondum ad actus extraneos divertente, fieri potest viva voce, & stante pede, ut loquuntur: sufficitque tunc dicere *Appello*, vel *Provoco*, ut habetur *l. sed si 2. ff. h. tit.* quod mox in Acta à Notario referri debet *c. quoniam 11. de Probat.* Si verò

principali possit omisso, vel non finito prius articulo Appellationis interposita ab Interlocutoria?

69. An habens legitimam Exceptionem adversus Mandatum Judicis, possit ab ea appellare, non proposita prius Exceptione?

ex intervallo fiat Appellatio, debet fieri in scriptis, porrecto Libello Appellatorio *l. à sententia §. §. fin. ff. h. tit. l. eos qui 6. §. fin. & ibi Gloss. V. libellos C. eod.* Excipiuntur causæ breviores, aut levioris momenti; nam in his etiam ex intervallo viva voce appellari potest. *Wesfenbec. ff. h. tit. n. 9. Valens. §. 9. n. 1. Pirh. n. 122. Wiest. n. 82.*

2. In Libello Appellatorio exprimi debet, quis appellet, contra quem, & à qua sententia *can. post appellationem 31. §. ego caus.*